

STRATEGIJA RAZVOJA
NEVLADNIH ORGANIZACIJ IN PROSTOVOLJSTVA DO LETA 2023

KAZALO VSEBINE

1	Stanje, usmeritve in vizija	3
2	Strateške usmeritve	6
2.1	Krepitev povezovanja in učinkovitosti nevladnih organizacij pri odzivanju na družbene izzive in potrebe	6
2.2	Krepitev sodelovanja države z nevladnimi organizacijami	9
2.3	Razvoj kakovostnega prostovoljstva v vseh segmentih družbe	11
3	Program ukrepov	13

1 Stanje, usmeritve in vizija

S Strategijo razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva (v nadaljnjem besedilu: strategija) Vlada opredeljuje in določa ukrepe, ki bodo prispevali k temu, da bodo nevladne in prostovoljske organizacije, kot eden izmed ključnih gradnikov civilne družbe, prispevale k uresničevanju načel pluralnosti in demokracije v družbi. Slovenija do zdaj ni imela celovitega strateškega dokumenta, ki pa je lahko po oceni tako Vlade kot drugih udeležencev za nadaljnji razvoj nevladnih organizacij in prostovoljstva koristen in nujen. Le dobro razvite nevladne organizacije ter organizirano in kakovostno prostovoljstvo se namreč lahko **učinkovito, hitro in uspešno odzivajo na potrebe okolja** in v državi pomembno prispevajo k vzpostavljanju in ohranjanju družbene povezanosti, solidarnosti in blaginje. Zaradi povezanosti in prekrivanja področja prostovoljstva z nevladnimi organizacijami strategija celostno obravnava obe področji.

Strategija v delu, ki se nanaša na razvoj nevladnih organizacij, sledi širše sprejeti opredelitvi, po kateri je nevladna organizacija vsaka organizacija, ki je pravna oseba zasebnega prava s sedežem v Republiki Sloveniji, njeni ustanovitelji so izključno domače ali tuje fizične ali pravne osebe zasebnega prava, je nepridobitna, neprofitna in neodvisna od državnih organov, političnih strank ali gospodarskih subjektov, če izvaja pridobitno dejavnost, mora biti ta povezana z njenimi nameni ali cilji, morebitnega presežka prihodkov pa ne deli, temveč ga porabi za izvajanje ali razvoj svoje dejavnosti. Tej opredelitvi v Sloveniji ustrezajo društva, zavodi in ustanove.

Sodobne mednarodne **usmeritve** na področju razvoja nevladnih organizacij kažejo, da so pomen in vloga nevladnih organizacij prepoznale praktično vse razvite države, zato v zadnjih dveh desetletjih 20. stoletja beležimo pravi razcvet nevladnih organizacij, predvsem pa pospešeno krepitev partnerstva med njimi in državo. To se kaže tako v vključevanju nevladnih organizacij v procese odločanja kot tudi v njihovem vse širšem vključevanju v mrežo izvajalcev storitev, ki delujejo v javnem interesu (javne mreže).¹ V državah članicah Evropske unije so nevladne organizacije močno vpete v delovanje države, zlasti na področjih izobraževanja (Belgija, Irska), zdravstva (Nizozemska), socialnega varstva (Avstrija, Francija, Nemčija, Španija) ter kulture in športa (Češka, Madžarska, Slovaška). Zaradi tega v povprečju zaposlujejo kar 5,42 % aktivnega prebivalstva. Njihovo tesno sodelovanje z državo se kaže tudi v deležu prihodkov iz javnih virov, saj ta v državah članicah Evropske unije v povprečju znaša kar 58 % vseh prihodkov nevladnih organizacij, države pa za njihove programe, ki se izvajajo v javno korist, v povprečju namenjajo 2,20 % državnega BDP. Na področju prostovoljstva se smer razvoja kaže v družbeni odgovornosti in razvoju korporativnega prostovoljstva ter drugih inovativnih oblik prostovoljstva, ki sledijo hitrim spremembam v družbi.

Analiza potreb nevladnih organizacij

Iz mednarodnih primerjalnih analiz je mogoče ugotoviti, koliko so razviti nevladne organizacije in prostovoljstvo v drugih državah ter od česa je stopnja razvitosti odvisna (tradicija, družbena ureditev, razvoj lokalne samouprave itd.).² V Sloveniji je bilo februarja 2018 registriranih nekaj čez 27.600 nevladnih organizacij, od tega nekaj več kot 24.100 društev, 3.200 (zasebnih) zavodov in 257 ustanov.³ Največ jih deluje na področju športa,

¹ Obseg in viri financiranja nevladnih organizacij (društev, ustanov, zavodov) v obdobju 2010–2015, A. Črnak Meglič, julij 2016.

² Podatki za leto 2016 kažejo, da so skupni prihodki NVO znašali 802 milijona EUR, od tega so 36,16 % predstavljali javni viri. Delež javnih virov se zmanjšuje že od leta 2010, ko je znašal 40,01 %. Skupno je država programom NVO leta 2016 namenila 0,72 % svojega BDP, to je 290 milijonov EUR. Od tega so nekaj čez 263 milijonov EUR prejele od neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov (ministrstva, občine, javne agencije in zavodi), 26 milijonov EUR s strani Fundacije za financiranje humanitarnih in invalidskih organizacij in Fundacije za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji (NVO sektor: DEJSTVA IN ŠTEVILKE: <https://www.cnvos.si/nvo-sektor-dejstva-stevilke/>).

³ NVO sektor: DEJSTVA IN ŠTEVILKE: <https://www.cnvos.si/nvo-sektor-dejstva-stevilke/>.

kulture, sociale, izobraževanja, varstva okolja ter zaščite, reševanja in pomoči.⁴ Po podatkih za leto 2016 so skupaj zaposlovale nekaj manj kot 7.600 oseb, kar predstavlja 0,82 % vseh aktivnih prebivalcev. Velika večina nevladnih organizacij (kar 92,2 %) nima niti enega zaposlenega, med njimi je največ društev (94,9 %), sledijo ustanove (91,8 %), najmanj pa je zavodov (71,6 %).⁵ Največ zaposlenih (približno 40 %) je bilo v nevladnih organizacijah, ki delujejo na področju sociale. Kadrovska podhranjenost v nevladnih organizacijah vpliva tudi na prostovoljstvo, ki ima v Sloveniji dolgo tradicijo in je močno razširjeno. Nizka stopnja zaposlenosti v prostovoljskih organizacijah se odraža v slabše usposobljenih prostovoljcih in pomanjkanju kakovostnega mentorstva ter spremljanja prostovoljcev.⁶ Velika večina prostovoljcev je iz starejše populacije, medtem ko je prostovoljstvo med mladimi in otroki premalo razširjeno.

Nevladne organizacije in prostovoljstvo predstavljajo pomemben segment slovenske družbe, pomembno vplivajo na družbeno povezanost in solidarnost ter imajo potencial za nadaljnji razvoj. Obstoječa široka mreža nevladnih organizacij v Sloveniji, pestrost njihovih organizacijskih oblik ter kadrovski (profesionalni in predvsem prostovoljski potencial) in lastni finančni viri predstavljajo dobro osnovo za širitev obsega socialnih in drugih storitev v skladu s potrebami prebivalcev ter za delen prenos teh storitev na nevladne organizacije. S pripravo strategije se je evidentiral in naslovil razvojni potencial za podporne instrumente, ki so se dolgo razvijali tudi v drugih državah. Aktivno spodbujati in stimulirati je treba tudi povezovanje in sodelovanje nevladnih organizacij. Rast števila nevladnih organizacij in njihova razdrobljenost bistveno prispevata k drobitvi sredstev in sta dva pomembnejša vzroka za manjšo profesionalnost in slabše kadrovske kapacitete.

V Sloveniji skorajda ni nevladne organizacije, ki bi delovala brez pomoči prostovoljcev. Čeprav je v Sloveniji registriranih več kot 27.000 nevladnih organizacij, pa je trenutno v vpisnik prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim programom (v nadaljnjem besedilu: vpisnik) vpisanih le 1.370⁷ prostovoljskih organizacij. Analiza podatkov za leto 2016 je pokazala, da je skupno število prostovoljcev 307.262, opravili pa so skoraj 11 milijonov ur prostovoljskega dela. Glede na ocenjene vrednosti prostovoljskih ur po Pravilniku prostovoljskega dela in vpisniku je bilo tako v letu 2016 skupaj opravljenega za **več kot 108 milijonov EUR prostovoljskega dela**. Predstavljeni uradni podatki zajemajo le tisto prostovoljsko delo, ki se skladno z zakonom opravlja v okviru prostovoljskih organizacij in ga posameznica ali posameznik izvaja redno in najmanj 24 ur letno. Prostovoljstvo, ki se opravlja v okviru organizacij, ki se niso vpisale v vpisnik ali pa ga posameznice ali posamezniki opravijo manj kot 24 ur letno, ni zajeto. Ocenjuje se, da je v Sloveniji veliko več prostovoljcev in prostovoljskega dela, kot ga zajemajo uradne evidence.⁸

Iz Skupnega poročila o prostovoljstvu za leto 2016 izhaja, da je bilo največ prostovoljskega dela opravljenega na področju socialne dejavnosti (skoraj 62,5 % vseh prostovoljskih ur), sledila pa sta področji vzgoje in izobraževanja ter področje človekovih pravic in svoboščin.⁹ Izjemno pomemben del prostovoljstva predstavljajo gasilske organizacije in druga društva, ki delujejo na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Vizija razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva s strateškimi usmeritvami

Temeljni strateški cilji strategije so:

- 1. dobro razvite, učinkovite in inovativne nevladne organizacije, ki so sposobne ustrezno identificirati in obravnavati potrebe svojega okolja ter se nanje učinkovito in uspešno odzivajo.**

---

⁴ Informacija o poslovanju društev v Republiki Sloveniji v letu 2016:

https://www.ajpes.si/Doc/LP/Informacije/Informacija_LP_drustva_2016.pdf.

⁵ NVO sektor: DEJSTVA IN ŠTEVILKE: <https://www.cnvos.si/nvo-sektor-dejstva-stevilke/>.

⁶ Zrcalo prostovoljstva in vloga države pri njegovem razvoju, Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva, avgust 2015.

⁷ Vir: Podatki AJPEŠ, dne 31. 8. 2017: <https://www.ajpes.si/eObjave/?s=54>.

⁸ Skupno poročilo o prostovoljstvu v Republiki Sloveniji za leto 2016, Ministrstvo za javno upravo, junij 2017.

⁹ Skupno poročilo o prostovoljstvu v Republiki Sloveniji za leto 2016, Ministrstvo za javno upravo, junij 2017.

S svojim delom prispevajo k družbeni povezanosti in solidarnosti, zagotavljajo vsem dostopne kakovostne storitve in imajo ustrezno sistemsko podporno okolje za svoje delovanje in razvoj. Uživajo velik ugled in podporo v svojem okolju, med odločevalci, javno upravo, gospodarstvom in splošno javnostjo. Poznajo različne inovativne in trajnostne vire ter modele financiranja. So dobro povezane na domači in mednarodni ravni ter imajo dobro razvito notranjo infrastrukturno podporo;

2. **povezane, stabilne, manj razdrobljene in trajnostno naravnane nevladne organizacije in**
3. **kakovostno organizirano in trajnostno naravnano prostovoljstvo, ki je široko prepoznano kot vrednota in pomembno prispeva k družbeni blaginji.**

Temeljne strateške cilje bomo dosegli s tremi konkretnimi cilji, ki se medsebojno podpirajo:

1. krepitev povezovanja in učinkovitosti nevladnih organizacij pri odzivanju na družbene izzive in potrebe,
2. krepitev sodelovanja države z nevladnimi organizacijami in
3. razvoj kakovostnega prostovoljstva v vseh segmentih družbe.

Strategija temelji na sistematičnosti in postopnosti zastavljenih ukrepov, ki so bili kot potrebni in koristni identificirani v neposrednem dialogu z nevladnimi in prostovoljskimi organizacijami ter pristojnimi ministrstvi. Državnim organom nalaga konkretne ukrepe tako za izboljšanje pogojev delovanja nevladnih in prostovoljskih organizacij v Sloveniji kot za okrepitev svojega sodelovanja z njimi.

Namen strategije je okrepiti in optimizirati ministrske pristope in sodelovanje, zato obravnava predvsem sistemska oziroma horizontalna vprašanja razvoja nevladnih organizacij, zlasti vprašanje krepitev splošnega podpornega okolja na eni strani in izboljšanje mehanizmov sodelovanja države z nevladnimi organizacijami na drugi. **Strateški razmisleki po posameznih področjih še naprej ostajajo v domeni ministrstev in predmet njihovih politik ter strateških dokumentov.**

Strategija nagovarja nevladne in prostovoljske organizacije, da tudi same izvedejo konkretne ukrepe za povezovanje in sodelovanje ter okrepijo zanesljivost, učinkovitost, kakovost in preglednost svojega delovanja.

Proces izvajanja strategije razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva

Strategija razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva je zastavljena v treh sklopih. Prvi sklop lahko strnemo kot ureditev obstoječega statusno-pravnega okvirja, finančnega, infrastrukturnega podpornega okolja in profesionalizacije nevladnih organizacij za njihov razvoj. Cilj teh ukrepov je okrepiti sposobnost nevladnih organizacij za učinkovito in zanesljivo odzivanje na sodobne izzive in potrebe v širšem okolju.

V drugi sklop spadajo ukrepi, s katerimi se želijo spodbujati instrumenti sodelovanja nevladnih organizacij in države pri načrtovanju in izvedbi javnih politik. Za ta namen mora javno financiranje nevladnih organizacij dosledneje upoštevati ciljno naravnost, kar pomeni, da mora biti javno financiranje na vseh področjih pogojeno z doseganjem ciljev javnih politik ter spodbujanjem povezovanja in sodelovanja nevladnih organizacij tako na domači kot mednarodni ravni. Ob pripravi raznih razvojnih in strateških dokumentov ter njihovih akcijskih načrtov se proučijo potenciali sodelovanja nevladnih organizacij pri izvedbi zastavljenih nalog.

Tretji sklop obravnava razvoj kakovostnega prostovoljstva in njegovo umeščenost v družbo. Treba je vzpostaviti mehanizme, ki bodo prispevali k večji prepoznavnosti in krepitevi organiziranega prostovoljstva po posameznih področjih tako na lokalni kot nacionalni ravni. Pri tem je treba posebno pozornost nameniti spodbujanju mentorstva in koordinacije prostovoljcev, razvoju raznolikih oblik prostovoljstva ter priznavanju s prostovoljstvom pridobljenih kompetenc.

2 Strateške usmeritve

2.1 Krepitev povezovanja in učinkovitosti nevladnih organizacij pri odzivanju na družbene izzive in potrebe

CILJA:

- krepitev povezovanja, učinkovitosti, inovativnosti in trajnostne naravnosti nevladnih organizacij preko vzpostavitve ustreznega pravnega okvirja ter podpornega okolja in
- krepitev preglednosti delovanja nevladnih organizacij.

Samo **učinkovite, povezane in stabilne** nevladne organizacije, ki delujejo pregledno, odgovorno in etično, lahko dejansko pomagajo pri družbenem razvoju, porastu družbene blaginje, kakovosti življenja in socialni varnosti. Država lahko prispeva k razvoju nevladnih organizacij s pospeševalnimi in promocijskimi ukrepi ter v primeru javnega financiranja z zahtevami po povezovanju, kakovosti in doseganju ciljev ter rezultatov.

Pri tem ključne predpogoje in gibala uspešnega razvoja tako kot pri vseh drugih družbenih podsistemih tudi pri nevladnih organizacijah tvorijo jasen in predvidljiv pravni okvir, dobro delujoče podporno okolje ter pregledno in kakovostno delovanje nevladnih organizacij.

Infrastrukturno podporno okolje za nevladne organizacije je od leta 2008 naprej s pomočjo evropskih strukturnih skladov doživelo intenziven razvoj po zgledu dobrih praks najrazvitejših držav na svetu, ki imajo elemente podpornega okolja že desetletja celovito razvite. V Sloveniji se je tako v zadnjih letih razvila vrsta nacionalnih in regionalnih subjektov podpornega okolja, katerih ključna naloga je, da v različnih fazah razvoja podprejo nove in inovativne iniciative nevladnih organizacij. Danes lahko podporno okolje za nevladne organizacije ponudi različne mentorske in svetovalne programe ter izobraževanja in strokovno pomaga nevladnim organizacijam pri identificiranju potreb okolja, razvoju in optimiziranju programov in aktivnosti ter identificiranju in pridobivanju finančnih virov, nevladne organizacije pa tudi ciljno povezuje z namenom iskanja sinergij in trajnosti. To funkcijo opravljajo na nacionalni ravni nacionalna horizontalna mreža, na posameznih področjih vsebinske mreže, na lokalni ravni pa regionalna stičišča nevladnih organizacij. Pri tem kot izziv ostajajo trajnost teh podpornih institucij in dejavnosti po izteku aktualne evropske finančne perspektive, njihova sposobnost akumulacije heterogenih finančnih virov za nadaljnji razvoj dejavnosti ter njihova močnejša vloga sogovornikov ministrstev in občin pri načrtovanju razvoja nevladnih organizacij oziroma medsektorskega sodelovanja pri obravnavi aktualnih izzivov družbenega okolja. Cilj na področju infrastrukturnega podpornega okolja za razvoj nevladnih organizacij je zato nadaljnji **razvoj mreže subjektov podpornega okolja za nevladne organizacije ter ciljno razvijanje tiste njihove dejavnosti in storitev, ki najučinkoviteje krepijo inovacijski in razvojni potencial nevladnih organizacij v Sloveniji.**

Za dodatno krepitev delovanja nevladnih organizacij se bo pri Ministrstvu za javno upravo ustanovil proračunski sklad za razvoj nevladnih organizacij, ki bo namenjen financiranju projektov in programov nevladnih organizacij in prostovoljstva. Viri financiranja proračunskega sklada bodo sredstva dohodnine, ki jih davčni zavezanci niso namenili za financiranje splošnokoristnih namenov, financiranje političnih strank ali reprezentativnih sindikatov. Sredstva se bodo nevladnim organizacijam dodeljevala na podlagi javnih razpisov, ki jih bo po predhodnem posvetovanju s Svetom Vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij pripravilo Ministrstvo za javno upravo.

Javna sredstva za financiranje predvsem nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu, se na ravni države zagotavljajo v okviru finančnih načrtov proračunskih uporabnikov, v pristojnost katerih spadajo aktivnosti zadevnih nevladnih organizacij. Nevladni organizaciji se podeli status v javnem interesu na določenem

področju, če njeno delovanje na tem področju presega interese njenih članov ali ustanoviteljev in je splošnokoristno ter če izpolnjuje naslednje pogoje: njeni člani niso pravne osebe javnega prava, ima dejavnost, ki je v javnem interesu, opredeljeno v ustanovitvenem aktu, deluje najmanj dve leti pred vložitvijo vloge za pridobitev statusa, lahko izkaže pomembnejše dosežke svojega delovanja na določenem področju v zadnjih dveh letih, je zadnji dve leti sredstva pretežno uporabljala za opravljanje dejavnosti v javnem interesu na določenem področju in redno izvajala programe, projekte ali druge aktivnosti za uresničevanje namena in ciljev, ki so v javnem interesu, ima izdelan najmanj dvoletni program bodočega delovanja, ki vsebuje redno izvajanje dejavnosti v javnem interesu, ji ni bila pravnomočno izrečena sankcija globe za hujši ali posebno hud davčni prekršek ali ni bila pravnomočno obsojena zaradi kaznivega dejanja in nad nevladno organizacijo ni začel stečajni postopek ali postopek likvidacije. Pravna oseba zasebnega prava, ki deluje kot nevladna organizacija v javnem interesu, lahko opravlja tudi gospodarsko dejavnost oziroma dejavnost za trg. V tem primeru mora upoštevati pravila državnih pomoči in obveznosti, ki iz teh pravil izhajajo. Med drugim mora zagotoviti ustrezno ločevanje negospodarske dejavnosti (javna služba, ki načeloma ne zapade pod pravila državnih pomoči) in gospodarske dejavnosti oziroma dejavnosti za trg, ki se lahko loči od izvajanja javnih pooblastil (npr. ustrezno razmejevanje in obračunavanje stroškov in prihodkov, pri uporabi javno financiranih aktivnosti, ko so te namenjene za izvajanje dejavnosti za trg).

V zvezi s **pravnim okvirjem** bo treba pripraviti sistemske rešitve za statusno ureditev položaja zasebnih zavodov, ki bodo vodile k zagotovitvi večje avtonomije njihovega upravljanja in uvedbi dosledne prepovedi izplačil morebitnega dobička. Na področju delovanja humanitarnih organizacij bo pripravljen predlog sprememb in dopolnitev Zakona o humanitarnih organizacijah z namenom enake obravnave nevladnih organizacij ne glede na pravnoorganizacijsko obliko.

Okrepiti bo treba tudi **profesionalizacijo nevladnih organizacij**, saj podatki za leto 2016 kažejo, da več kot 92 % nevladnih organizacij še vedno nima zaposlenih, skupaj pa zaposlujejo zgolj 7600 oseb.¹⁰ Čeprav gre za družbeni podsistem, ki ga že po naravi stvari bistveno opredeljuje prostovoljstvo, je njegovo profesionalno jedro temeljni pogoj tako za kakovostno upravljanje prostovoljcev kot za njegovo profesionalizacijo. Profesionalizacija nevladnih organizacij vodi k večji strokovnosti, učinkovitosti in uspešnosti. Analize pri tem kažejo, da so glavni vzroki nizke profesionalizacije odliv kadra iz nevladnih organizacij, slabe finančne razmere, nestabilno financiranje in neloyalna konkurenca med sektorji.¹¹ Za okrepljeno sodelovanje nevladnih organizacij tako pri načrtovanju javnih politik kot pri njihovem izvajanju je nujno treba spodbujati podpirne mehanizme za zaposlovanje strokovnega kadra v nevladnih organizacijah in sprejeti ukrepe za ciljno, učinkovito in stabilno financiranje nevladnih organizacij.

Za obravnavanje skupnih izzivov družbenega okolja je treba krepiti **aktivno sodelovanje gospodarstva, državnih institucij in nevladnih organizacij** z namenom izmenjave izkušenj, strokovnih znanj in dobrih praks pa krepiti trajnostno naravnano sodelovanje med gospodarstvom in nevladnimi organizacijami.

Pri zasledovanju cilja večjega prevzemanja javnih storitev bodo potrebni spodbujevalni ukrepi za okrepitev preglednosti delovanja nevladnih organizacij. **Preglednost delovanja nevladnih organizacij** je zakonsko določena, vendar sta preglednost in odgovornost ravnanja še vedno šibki točki delovanja nevladnih organizacij. Raziskava Transparency International o nacionalnih stebrih integritete tako ugotavlja, da nevladne organizacije v Sloveniji »lastno transparentnost pogosto zanemarjajo«, zato jim je bila pri kriteriju preglednosti dodeljena le ocena 5/10.¹² Enako slabo oceno glede preglednosti nevladnih organizacij je pokazala tudi raziskava v okviru projekta CIVICUS.¹³

---

¹⁰ NVO sektor: DEJSTVA IN ŠTEVILKE: <https://www.cnvos.si/nvo-sektor-dejstva-stevilke/>.

¹¹ Civilna družba v Sloveniji, T. Rakar, T. Deželan, S. Š. Vrbica, Z. Kolarič, A. Črnak Meglič, M. Nagode, avgust 2011.

¹² Nacionalni sistem integritete v Sloveniji, Ocena in analiza, Društvo Integriteta – Društvo za etičnost javnega delovanja, februar 2012.

¹³ Civilna družba v Sloveniji, T. Rakar, T. Deželan, S. Š. Vrbica, Z. Kolarič, A. Črnak Meglič, M. Nagode, avgust 2011.

RAZVOJ SPOSOBNOSTI NEVLADNIH ORGANIZACIJ ZA UČINKOVITO ODZIVANJE NA DRUŽBENE IZZIVE IN POTREBE

NOTRANJI DEJAVNIKI	PREDNOSTI	SLABOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - politična volja za izboljšanje podpornega okolja za delovanje nevladnih organizacij - uveljavljen Zakon o nevladnih organizacijah - sredstva ESS v FP 2014–2020 namenjena za podporne strukture - prepoznan in priznan potencial nevladnih organizacij na določenih področjih 	<ul style="list-style-type: none"> - različne prakse ministrstev pri javnih razpisih (neupoštevanje predplačil, lastna soudeležba, različni obrazci in pogodbe, nesorazmerna administrativna bremena glede na višino finančnih sredstev, nekonsistentno spreminjanje ciljev) - projektno financiranje kot prevladujoča oblika financiranja iz javnih sredstev - nizka profesionalizacija nevladnih organizacij
ZUNANJI DEJAVNIKI	PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - v širši javnosti in v medijih so nevladne organizacije postale prepoznan akter - vzpostavljene strukture podpornega okolja - občine prepoznavajo vlogo in potencial regionalnih stičišč pri regionalnem/lokalnem razvoju - večja odprtost gospodarstva za sodelovanje z nevladnimi organizacijami 	<ul style="list-style-type: none"> - politična nestabilnost ne zagotavlja trajnejše vizije, prioritet, strategije in izvedbe ukrepov - nezadostna sredstva za sofinanciranje javno koristnih dejavnosti nevladnih organizacij - ukrepi, sprejeti na nacionalni ravni, ne bodo uveljavljeni na lokalni ravni

2.2 Krepitev sodelovanja države z nevladnimi organizacijami

CILJI:

- utrditev sodelovanja nevladnih organizacij pri načrtovanju in pripravi politik ter predpisov,
- okrepitev prepoznavanja potenciala sodelovanja z nevladnimi organizacijami pri doseganju ciljev javnih politik in
- vzpostavitev ciljno usmerjenega javnega financiranja nevladnih organizacij, pogojenega s povezovanjem in sodelovanjem nevladnih organizacij z namenom doseganja ciljev javnih politik.

Da »na področju transparentnosti in odprtosti čaka državo v prihodnje še veliko izzivov tudi v zvezi z omogočanjem sodelovanja javnosti pri sprejemanju predpisov«, ugotavlja že leta 2015 sprejeta Strategija razvoja javne uprave 2015–2020. Kot najpomembnejši izziv na tem področju poudarja »spremembo organizacijske kulture« oziroma kako »doseči, da bodo prizadevanja in konkretni ukrepi za odprtost in preglednost dejansko vključeni v delovanje posameznih organov«, saj so načela in standardi v preteklih letih že bili ustrezno opredeljeni v državnozbornski **Resoluciji o normativni dejavnosti**, Ministrstvo za javno upravo pa je izdalo tudi Smernice za vključevanje javnosti v pripravo predpisov in praktičen priročnik za organe javne uprave. Organizacijsko kulturo bo dejansko mogoče spremeniti predvsem z vztrajno in sistematično promocijo, izobraževanji in sistematično strokovno podporo organom pri izvajanju sodelovalnih procesov.

Za izboljšanje sodelovanja z vsemi udeleženi je bilo že narejenih nekaj korakov, npr. sprejeta Resolucija o normativni dejavnosti in izdana Priročnik za načrtovanje in izvajanje posvetovalnih procesov in Smernice za vključevanje deležnikov v pripravo predpisov. Ukrepi bi morali rezultirati tudi v ustrežnejšem umeščanju vloge nevladnih organizacij znotraj različnih strateških in razvojnih načrtov Republike Slovenije. Glede na aktualne mednarodne usmeritve **pomembno razvojno priložnost** predstavljajo napovedani procesi **deinstitucionalizacije in razvoja skupnostne skrbi**, ob načrtovanju katerih bo treba celovito ovrednotiti potencial nevladnih organizacij in izvesti ustrezne analize stanja nevladnih organizacij po posameznih področjih. Promocija krepitve vloge nevladnih organizacij v relevantnih strateških in razvojnih dokumentih Republike Slovenije je s ciljem krepitve njihovega partnerstva z državo potrebna tudi na vseh drugih področjih.

Razvite, učinkovite in povezane nevladne organizacije ter kakovostno in trajnostno prostovoljstvo imajo pozitivne učinke tudi na širjenje e-demokracije in demokracije. Omogočajo večje splošno zavedanje o razvojnem pomenu informacijsko-komunikacijske tehnologije (v nadaljnjem besedilu: IKT) in interneta ter boljšo digitalno pismenost, zagotavljajo pa tudi izobraževanja za e-veščine in enakopravno vključevanje vseh generacij v evropsko digitalno družbo. Nadaljnje sodelovanje nevladnih organizacij v Slovenski digitalni koaliciji, ki so jo 24. 11. 2016 vzpostavili Gospodarska zbornica Slovenije, Vlada RS, Rektorska konferenca RS, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije (KOsRIS), Skupnost občin Slovenije in Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo ter glasnik digitalne tehnologije, in implementacija Strategije razvoja informacijske družbe do leta 2020 bosta zagotavljala sinergijske učinke in usklajen razvoj informacijske družbe v slovenskem prostoru. Nevladne organizacije s svojimi aktivnostmi v okviru digitalizacije povečujejo učinkovitost, dostopnost in preglednost svojega dela in dela drugih javnih organizacij.

Pri krepitvi sodelovanja države in nevladnih organizacij bo treba posebno pozornost nameniti javnemu financiranju, in sicer bo moralo javno financiranje v prihodnje dosledno slediti načelom **preglednosti, učinkovite porabe, zasledovanja javne koristi, kakovosti in ekonomičnosti**. Vsi javni razpisi in pozivi za nevladne organizacije morajo biti ciljno naravnani, pri čemer morajo njihovi cilji izhajati iz ciljev javnih politik na posameznih področjih, pravil državnih pomoči in identificiranih potreb države. Treba je **spodbujati povezovanje, sodelovanje** in združevanje nevladnih organizacij, kar bo zagotavljalo večjo stabilnost in profesionalizacijo, ki sta temeljna pogoja za vključitev in učinkovito izvajanje storitev v javnem interesu.

Po koncu financiranj je treba dosledno preveriti, ali so bili doseženi rezultati in cilji, in sicer za morebitne prihodnje izboljšave. Le tako bo mogoče zagotoviti, da bodo državne investicije v nevladne organizacije zares krepile tiste njihove aktivnosti in programe, ki so kakovostni in imajo trajnostni potencial, ker uspešno odgovarjajo na realne potrebe družbenega okolja.

Pomemben cilj predstavlja tudi redno analitično spremljanje stanja in razvoja nevladnih organizacij po ministrstvih in presečno, saj tovrstna analitika pomeni temeljni pogoj načrtovanja in evalvacije uspešnosti državnih ukrepov za razvoj nevladnih organizacij.

OKREPITEV SODELOVANJA DRŽAVE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

NOTRANJI DEJAVNIKI	PREDNOSTI	SLABOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - sprejeta Resolucija o normativni dejavnosti - primeri dobrih praks sodelovanja z nevladnimi organizacijami pri načrtovanju in izvajanju javnih politik - obstoječ Svet Vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij - izvajanje kohezijske politike 	<ul style="list-style-type: none"> - neupoštevanje določil Resolucije o normativni dejavnosti in pogosto sprejemanje zakonov po nujnem postopku - ni poglobljenih in celostnih analiz o stanju v nevladnih organizacijah - šibka kadrovska podpora za izvedbo posameznih ukrepov - zmanjševanje deleža javnih sredstev za financiranje nevladnih organizacij - neprepoznavanje prednosti sodelovanja z nevladnimi organizacijami
ZUNANJI DEJAVNIKI	PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - delujoče mreže podpornega okolja za nevladne organizacije - visoka stopnja zaupanja v nevladne organizacije 	<ul style="list-style-type: none"> - politična nestabilnost ne zagotavlja trajnejše vizije, prioritet, strategije in izvedbe ukrepov - ukrepi, sprejeti na nacionalni ravni, ne bodo uveljavljeni na lokalni ravni - premalo sodelovanja in povezovanja med nevladnimi organizacijami

2.3 Razvoj kakovostnega prostovoljstva v vseh segmentih družbe

CILJA:

- krepitev prostovoljstva kot družbene vrednote, ki odgovarja na potrebe skupnosti, in
- krepitev razvoja raznolikih oblik prostovoljstva.

Prostovoljstvo prispeva k večji solidarnosti, povezovanju in vključenosti, spodbujanju aktivnega prebivalstva ter blaženju socialnih stisk, zato bo država spodbujala **razvoj kakovostnega in organiziranega prostovoljstva**, kar v času nenehnih družbenih sprememb omogoča lažje spoprijemanje z aktualnimi družbenimi izzivi tako v lokalni skupnosti kot na nacionalni ravni ter v mednarodnem prostoru. Prostovoljstvo se izvaja na formalni in neformalni ravni. Pomembna prednost prostovoljstva je tudi v tem, da ne pozna starostnih omejitev, saj otroci in mladi pri opravljanju prostovoljskega dela pridobivajo dragocene izkušnje in gradijo sistem vrednot, starejši pa prenašajo na mlajše svoje znanje in izkušnje. Področje prostovoljstva se je sistemsko uredilo s sprejemom Zakona o prostovoljstvu leta 2011. S tem so se v Sloveniji vzpostavili pogoji za zagotavljanje enakopravnosti, varnosti in preglednosti delovanja vseh posameznikov in organizacij, ki so vključeni v organizirano prostovoljstvo.

Država se zaveda, da prostovoljstvo pomeni način delovanja in je pogoj obstoja nevladnih organizacij, v javnem sektorju pa predstavlja **nadgradnjo kakovosti storitev in dodano vrednost**, zato bo delovala v smeri zagotavljanja boljših pogojev in ukrepov za spodbujanje, razvoj in večjo prepoznavnost organiziranega prostovoljstva v prostovoljskih organizacijah in organizacijah s prostovoljskimi programi.

Da bo viden prispevek prostovoljskega dela k družbeni blaginji, bo v prihodnje treba spodbujati vpis v vpisnik prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim programom. Vlada RS bo spodbujala tudi **uvajanje prostovoljskih programov v javne zavode** z namenom obogatitve in višje kakovosti storitev, upoštevajoč načelo nezdržljivosti in brezplačnosti prostovoljstva, ter še posebno pozornost namenila **spodbujanju prostovoljstva v vzgoji in izobraževanju**. Številne dobre prakse namreč kažejo, da prostovoljske izkušnje gradijo dobro samopodobo otrok, usmerjajo njihovo energijo v dobra dela ter krepijo socialni čut,¹⁴ zato je nujno treba spodbujati prostovoljstvo v šolah.

Skozi prostovoljstvo posamezniki pridobivajo nova znanja in izkušnje ter ostajajo delovno aktivni in socialno vključeni tudi v primeru izgube službe, upokojitve ali drugih okoliščin, ki lahko nosijo negativne posledice v življenju ljudi in s tem negativne vplive na družbo. Prostovoljstvo je pomemben **socialni korektiv družbe**, saj prispeva k povezovanju različnih organizacij v lokalnih skupnostih, je pomembno za osebni in socialni razvoj otrok in mladih ter prinaša pozitivne učinke tako tistim, ki pomoč potrebujejo, kot tistim, ki opravljajo različne prostovoljske aktivnosti. Pomeni lahko priložnost za socialno reintegracijo oseb, ki so se spoprijele z velikimi življenjskimi ovirami in jih želijo premagati. Zato bo Vlada RS posebno pozornost namenila **razvoju prostovoljstva na vseh področjih in razvoju raznolikih oblik prostovoljstva**, ki bodo sledile spremembam v družbi in okolju.

Za organizirano in kakovostno prostovoljsko delo ter za zagotovitev ustrezne usposobljenosti prostovoljcev so potrebne organizacije, ki prostovoljsko delo organizirajo in usmerjajo proces prostovoljstva, ter **usposobljeni mentorji in koordinatorji prostovoljstva**. Iz podatkov analize socialnovarstvenih programov za leto 2015 je razvidno, da so samo na področju programov socialnega varstva prostovoljci predstavljali 81,6 % vseh izvajalcev programov.¹⁵ V ta namen bo Vlada RS spodbujala usposabljanja, namenjena razvoju mentorstva prostovoljcem

¹⁴ Zrcalo prostovoljstva in vloga države pri njegovem razvoju, Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva, avgust 2015.

¹⁵ Spremljanje izvajanja programov socialnega varstva, Poročilo o izvajanju programov v letu 2014, Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo, maj 2015.

na vseh posameznih področjih (priprava programov in izvedba usposabljanj za mentorje), in v javne razpise kot upravičene stroške vključevala stroške dela usposobljenih mentorjev oziroma koordinatorjev prostovoljstva.

Spodbujanje zaposlovanja mentorjev in koordinatorjev prostovoljcem na posameznih vsebinskih področjih in različnih geografskih območjih bo prispevalo h **kreiranju novih programov v skupnosti in kakovostnejšemu upravljanju prostovoljcev**. Cilja novih vsebinskih programov prostovoljstva bosta tudi **aktiviranje brezposelnih in socialna aktivacija delovno neaktivnih ter ranljivih posameznikov**.

RAZVOJ KAKOVOSTNEGA PROSTOVOLJSTVA V VSEH SEGMENTIH DRUŽBE

NOTRANJI DEJAVNIKI	PREDNOSTI	SLABOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - obstoječi in noveliran Zakon o prostovoljstvu - vsakoletna podelitev državnih nagrad in priznanj za prostovoljstvo - možnost povračila stroškov prostovoljcem - Ministrstvo za javno upravo podpira mrežo prostovoljskih organizacij, ki nudi servisno podporo organizacijam na terenu in ima tudi zagovorniško vlogo 	<ul style="list-style-type: none"> - šibka kadrovska podpora za izvedbo posameznih ukrepov po pristojnih ministrstvih in pomanjkanje prepoznavanja pomena in vloge prostovoljstva - ni zadostnih spodbud za vpis prostovoljskih organizacij v vpisnik in poročanje o opravljenih prostovoljskih urah - ni zadostnih spodbud za mentorstvo, koordinacijo in nove oblike prostovoljstva - prostovoljstvo ni ustrezno umeščeno v sistem vzgoje in izobraževanja - nezadostna podpora strokovnosti v prostovoljskih organizacijah
ZUNANJI DEJAVNIKI	PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> - dolga tradicija in ugled prostovoljstva v Sloveniji ter solidarnost med ljudmi - rast števila aktivnih upokoencev in aktivacija brezposelnih ter interes mladih za aktivno participacijo in pridobivanje kompetenc (socialna aktivacija) - potreba po medgeneracijskem in čezsektorskem povezovanju in sodelovanju za reševanje družbenih izzivov - že vzpostavljena metodologija ILO za zajemanje neformalnega dela v BDP - stabilno delovanje podporne strukture za razvoj prostovoljstva na nacionalni ravni 	<ul style="list-style-type: none"> - izkoriščanje prostovoljstva - pomanjkanje zavedanja o potrebnosti merjenja socialnih učinkov prostovoljstva - zahteve po dodatni birokratizaciji

3 Program ukrepov

NAČRTOVANI CILJI	PRIČAKOVANI REZULTATI	UKREPI	AKTIVNOSTI	NOSILEC/SODELUJOČI	MERILA ZA OCENJEVANJE	CILJNA VREDNOST	ROK	POTREBNA FINANČNA SREDSTVA
1 Vzpostaviti spodbudno podporno okolje za delovanje in razvoj nevladnih organizacij (NVO) (točki 2.1 in 2.2 strategije)	1.1 Urejen statusno pravni okvir (točka 2.1 strategije)	Zakon o zavodih – priprava sistemskih rešitev za statusno ureditev položaja zasebnih zavodov, ki vodijo k posodobitvi ureditve položaja in delovanja zasebnih zavodov kot nepridobitnih pravnih oseb, zagotovitvi večje avtonomije njihovega upravljanja in uvedbi dosledne prepovedi izplačil morebitnega dobička	<ul style="list-style-type: none"> – analiza stanja – priprava variantnih rešitev 	Nosilec: MJU Sodelujoči: pristojna ministrstva in NVO	Izvedena analiza in pripravljen predlog rešitev	1	2019	/
		Priprava sprememb in dopolnitev Zakona o humanitarnih organizacijah – razširitev nabora upravičencev do pridobitve statusa (sprememba 2. člena ZHO)	<ul style="list-style-type: none"> – priprava predloga sprememb in dopolnitev zakona z namenom enake obravnave in posledično razširitve kroga upravičencev do sredstev Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij ter sprejem zakona 	Nosilec: MZ Sodelujoči: MDDSZ in MJU	Sprejeta novela	1	2019	/

NAČRTOVANI CILJI	PRIČAKOVANI REZULTATI	UKREPI	AKTIVNOSTI	NOSILEC/SODELUJOČI	MERILA ZA OCENJEVANJE	CILJNA VREDNOST	ROK	POTREBNA FINANČNA SREDSTVA
	1.2 Urejen infrastrukturni okvir na regionalni in nacionalni ravni ter vsebinskih področjih (točka 2.1 strategije)	Javni razpis za zagotovitev stabilnega, učinkovitega in trajnega delovanja podpornih organizacij NVO in prostovoljskih organizacij – zagotoviti financiranje podpornih struktur oziroma aktivnosti zagovorništva, usposabljanja, povezovanja, sodelovanja in združevanja NVO z namenom reševanja lokalnih potreb in informiranja ter so namenjene razvoju NVO, zagotavljanju trajnosti delovanja NVO, razvoju in promociji prostovoljstva ter sodelovanju NVO z drugimi sektorji	<ul style="list-style-type: none"> – priprava in izvedba ciljnega javnega razpisa za delujoče učinkovite podporne strukture na regionalni in nacionalni ravni ter po vsebinskih področjih 	Nosilec: MJU Sodelujoči: SVRK in pristojna ministrstva ter NVO	Javni razpis	1	2019–2022	Kohezijska sredstva
	1.3 Kontinuirana seznanjenost s kazalci razvoja in učinkovitostjo NVO in prostovoljstva (poglavje 2.2 in 2.3 strategije)	Vzpostavitev sistema spremljanja razvoja NVO in prostovoljstva – analiza obstoječega stanja in spremljanje razvoja NVO po določenih parametrih presečno in po ministrstvih	<ul style="list-style-type: none"> – izvedba skupne analize spremljanja razvoja NVO in prostovoljstva – priprava skupnih letnih poročil o prostovoljstvu – izvedba raziskave glede obsega in vrst prostovoljskega dela na področju 	Nosilec: MJU, MZ, MDDSZ Sodelujoči: pristojna ministrstva, Inštitut RS za socialno varstvo in NVO	Št. analiz razvoja NVO in prostovoljstva Št. skupnih letnih poročil o prostovoljstvu Št. raziskav za področje zdravstvenega varstva	1 na leto 1 na leto 1	2019–2023 2018–2023 2018	/ / 10.000,00 PP 7075

NAČRTOVANI CILJI	PRIČAKOVANI REZULTATI	UKREPI	AKTIVNOSTI	NOSILEC/SODELUJOČI	MERILA ZA OCENJEVANJE	CILJNA VREDNOST	ROK	POTREBNA FINANČNA SREDSTVA	
			<p>zdravstvenega varstva</p> <ul style="list-style-type: none"> – izvedba raziskave glede obsega in vrst prostovoljskega dela na področju socialnega varstva 		Št. raziskav za področje socialnega varstva	2	2019	/	
2 Vzpostaviti dolgoročno financiranje nevladnih organizacij	2.1 Urejen finančni okvir (točke 2.1, 2.2 in 2.3 strategije)	Ustanovitev proračunskega sklada za razvoj NVO in prostovoljstva – sredstva se bodo letno zagotavljala iz ostanka dohodnine (0,5); sredstva upravlja MJU in jih dodeljuje na podlagi javnih razpisov; o porabi sredstev odloča MJU, v skladu s prioritetai, ki jih določi MJU v sodelovanju z NVO in ministrstvi	<ul style="list-style-type: none"> – vzpostavitev proračunskega sklada – priprava in izvedba javnih razpisov 	Nosilec: MJU Sodelujoči: pristojna ministrstva, Svet Vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij	Vzpostavljen proračunski sklad Program porabe sredstev Št. javnih razpisov	1 1 4	2019 2019 2019–2023	PP 153395 (pribl. 4,8 mio.) PP 153395	
		Podporni ukrepi za zagotovitev ciljnega, učinkovitega in preglednega financiranja NVO na nacionalni ravni in promocija na lokalni ravni – monitoring in promocija ciljno naravnanih javnih razpisov na nacionalni in lokalni ravni, spodbujanje povezovanja in sodelovanja NVO, usposabljanja za	<ul style="list-style-type: none"> – promocija ciljno usmerjenih javnih razpisov na nacionalni in regionalni/lokalni ravni in usposabljanja za razpisovalce – izvajanje ciljno usmerjenih javnih razpisov 	Nosilec: MJU Sodelujoči: pristojna ministrstva Nosilec: pristojna ministrstva	Št. usposabljanj za lokalno in nacionalno raven Delež javnih razpisov, ki zasledujejo ciljno, učinkovito in pregledno	1/1 na leto 70 %	2018–2023 2023	/	/

NAČRTOVANI CILJI	PRIČAKOVANI REZULTATI	UKREPI	AKTIVNOSTI	NOSILEC/SODELUJOČI	MERILA ZA OCENJEVANJE	CILJNA VREDNOST	ROK	POTREBNA FINANČNA SREDSTVA
		razpisovalce, evalviranje javnih razpisov, spodbude statusu v javnem interesu, umeščanje financiranja koordinatorjev in mentorjev prostovoljcev, spremljanje ukrepov vezanih na NVO na ravni Evropske unije	<ul style="list-style-type: none"> – monitoring in evalvacije (upoštevanje ZProst, ZNVO in oblikovanih priporočil za izvajanje javnih razpisov – Priročnik) 	Nosilec: pristojna ministrstva	financiranje Delež evalviranih javnih razpisov	50 %	2023	/
3 Okrepiti vlogo NVO pri načrtovanju in izvajanju javnih politik na lokalni in nacionalni ravni (poglavji 2.1 in 2.2 strategije)	3.1 Okrepljeno sodelovanje z NVO pri načrtovanju javnih politik in predpisov	Izvajanje in promocija določil Resolucije o normativni dejavnosti, ki zadevajo vključevanje javnosti v oblikovanje predpisov na vseh ravneh odločanja – dopolnitev Poslovnika o delu Vlade RS na način, da se povečajo odgovornost pripravljavcev predpisov, spremljanje kršitev resolucije in izvajanje programov usposabljanj na temo vključevanja javnosti	<ul style="list-style-type: none"> – izvedba programov usposabljanj javnih uslužbencev in nevladnih/prosto voljskih organizacij za učinkovito sodelovanje, z namenom uveljavljanja participacije (vključno s promocijo uporabe mehanizma e-demokracija in drugih podpornih orodij posvetovalnih procesov (v 	Nosilec: MJU Sodelujoči: pristojna ministrstva in NVO	Št. usposabljanj na nacionalni ravni Št. usposabljanj na regionalni/lokalni ravni	1 na leto 1 na leto	2018–2023 2019–2023	/ /

NAČRTOVANI CILJI	PRIČAKOVANI REZULTATI	UKREPI	AKTIVNOSTI	NOSILEC/SODELUJOČI	MERILA ZA OCENJEVANJE	CILJNA VREDNOST	ROK	POTREBNA FINANČNA SREDSTVA
			nevladnih in prostovoljskih organizacijah)					
		Spodbujanje sodelovanja NVO v Slovenski digitalni koaliciji	– priprava in izvedba organizacijskih, vsebinskih in promocijskih aktivnosti NVO v okviru koalicije	Nosilec: MJU Sodelujoči: NVO	Št. izvedenih projektov	1	2018–2023	/
	3.2 Okrepljena vloga NVO znotraj javnih politik in razvojnih načrtov	Promocija krepitve vloge NVO pri načrtovanju in pripravi strateških in razvojnih dokumentov	– promocija krepitve vloge NVO v relevantnih strateških in razvojnih dokumentih Republike Slovenije	Nosilec: MJU Sodelujoči: pristojna ministrstva	Št. usposabljanj Delež relevantnih javnih politik, kjer se je promovirala krepitev vloge NVO	1 na leto 100 %	2018–2023 2023	/
		Pregled nad stanjem in nad področji, kjer je možen/potreben prenos storitev in opredelitev	– izvedba področnih analiz za prenos storitev in opredelitev	Nosilec: pristojna ministrstva (MK, MZ, MDDSZ, MOP, MKGP, MGRT,	Delež ministrstev, ki so naredila analizo	30 %	2018–2023	/

NAČRTOVANI CILJI	PRIČAKOVANI REZULTATI	UKREPI	AKTIVNOSTI	NOSILEC/SODELUJOČI	MERILA ZA OCENJEVANJE	CILJNA VREDNOST	ROK	POTREBNA FINANČNA SREDSTVA
		pogojev	pogojev	MORS, MZI)				
	3.3 Sprejeti ukrepi za povečanje števila trajnih zaposlitev v NVO	Vzpostavitev in uveljavitev podpornega mehanizma za zaposlovanje strokovnega kadra v NVO – plačano delo v NVO in dodatno usposabljanje NVO in zaposlenega s ciljem njihovega prehoda v trajno zaposlitev	<ul style="list-style-type: none"> – priprava in izvedba javnih razpisov za zaposlovanja strokovnega kadra, ki ponuja plačano delo v nevladnih organizacijah in dodatno usposabljanje s ciljem njihovega prehoda v trajno zaposlitev in krepitev razvoja nevladnih organizacij 	Nosilec: MJU	Št. javnih razpisov	3	2018–2023	Sredstva na letni ravni, zagotovljena v okviru PP 153395 (za leto 2018 2 mio.)
4 Okrepiti sodelovanje NVO in gospodarstva ter čezsektorska partnerstva (gospodarstvo, NVO, javna uprava) (poglavje 2.1 strategije)	4.1 Vzpostavljena aktivna partnerstva med NVO, gospodarstvom in javno upravo	Spodbujanje sodelovanja in povezovanja sektorjev – priprava partnerskih programov, promocija partnerstev v javni upravi in gospodarstvu , ki jo izvajajo podporne strukture NVO, vključevanje čezsektorskih partnerstev med cilje javnih razpisov	<ul style="list-style-type: none"> – priprava partnerskih programov in njihova promocija v javni upravi in gospodarstvu – vključevanje čezsektorskih partnerstev med cilje javnih razpisov, kjer to prinaša dodano 	Nosilec: MJU Sodelujoči: MGRT, SVRK, druga pristojna ministrstva in NVO	Št. partnerskih programov Št. javnih razpisov, ki med cilje vključujejo čezsektorska partnerstva	3 5	2019–2023 2018–2023	/

NAČRTOVANI CILJI	PRIČAKOVANI REZULTATI	UKREPI	AKTIVNOSTI	NOSILEC/SODELUJOČI	MERILA ZA OCENJEVANJE	CILJNA VREDNOST	ROK	POTREBNA FINANČNA SREDSTVA
			vrednost partnerstva					
5 Spodbujati preglednost, integriteto in odgovornost NVO (poglavje 2.1 strategije)	5.1 Sprejeti ukrepi, ki bodo zagotovili večjo preglednost, integriteto in odgovornost v NVO	Spodbujanje preglednosti, integritete in odgovornosti v NVO	– priprava in izvedba izobraževanj in usposabljanj	Nosilec: MJU Sodelujoči: pristojna ministrstva in NVO	Št. usposabljanj	1 na leto	2018–2023	Sredstva na letni ravni, zagotovljena v okviru PP 153395

NAČRTOVANI CILJI	PRIČAKOVANI REZULTATI	UKREPI	AKTIVNOSTI	NOSILEC/SODELUJOČI	MERILA ZA OCENJEVANJE	CILJNA VREDNOST	ROK	POTREBNA FINANČNA SREDSTVA
6 Spodbujati solidarnost in kakovostno prostovoljstvo ter razvoj različnih oblik prostovoljstva na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni (poglavje 2.3 strategije)	6.1 Povečana prepoznavnost organiziranega prostovoljstva	Vzpostavitev mehanizmov za večjo prepoznavnost organiziranega prostovoljstva po posameznih področjih v NVO in javnih zavodih (organizacijah s prostovoljskim programom) – priprava in izvedba usposabljanj ter dogodkov, ki vključujejo promocijo organiziranega prostovoljstva in mentorstva , in različnih oblik prostovoljstva	<ul style="list-style-type: none"> – spodbujanje prostovoljstva preko javnih razpisov – priprava in izvedba izobraževanj in usposabljanj z namenom promocije solidarnosti in organiziranega prostovoljstva – promocija solidarnosti in predstavitve primerov dobrih praks vključevanja prostovoljstva na različnih področjih na nacionalni in regionalni/lokalni /mednarodni ravni 	Nosilec: MJU, MDDSZ in MZ Sodelujoči: pristojna ministrstva, Urad Vlade RS za komuniciranje, Zavod za šolstvo, Socialna zbornica Slovenije, NVO	Št. usposabljanj /predstavitve dobrih praks na nacionalni/lokalni ravni	2 na leto	2018–2023	Sredstva na letni ravni, zagotovljena v okviru PP 153395
			<ul style="list-style-type: none"> – št. vključenih prostovoljcev v socialnovarstvene programe (2016: 7823) – št. vključenih prostovoljcev v programe v podporo družinam (2016: 375) – št. vključenih prostovoljcev v programe varovanja in krepitve zdravja – št. bolnišnic, ki imajo sprejet prostovoljski program 		10.000 prostovoljcev do leta 2020 600 prostovoljcev do leta 2020 1000 prostovoljcev do leta 2020 20	2018–2020 2018–2020 2018–2020 2018–2020	20.000,00 PP 170083 20.000,00 PP 170082 50.000,00 letno PP 4071 100.000,00 letno PP 7083 5.000,00 letno PP 7083	
		Spodbujanje in promocija vpisa v vpisnik prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim	<ul style="list-style-type: none"> – aktivnosti za povečanje števila prostovoljskih organizacij in 	Nosilec: MJU Sodelujoči: pristojna ministrstva in NVO	Št. predstavljenih dobrih praks	3 na leto	2018–2023	/

NAČRTOVANI CILJI	PRIČAKOVANI REZULTATI	UKREPI	AKTIVNOSTI	NOSILEC/SODELUJOČI	MERILA ZA OCENJEVANJE	CILJNA VREDNOST	ROK	POTREBNA FINANČNA SREDSTVA
		programom – z namenom pridobitve podatkov o dejanskem obsegu izvajanja prostovoljstva	organizacij s prostovoljskim programom – povečanje števila evidentiranih prostovoljcev in opravljenih prostovoljskih ur		Povečan delež prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim programom v vpisniku	300 %	2023	/
	6.2 Sprejeti ukrepi za razvoj različnih oblik prostovoljstva	Javni razpisi za spodbujanje različnih oblik prostovoljstva (korporativno, e-prostovoljstvo, družinsko prostovoljstvo ipd.)	– priprava in izvedba ciljnega javnega razpisa za razvoj raznolikih oblik prostovoljstva	Nosilec: MJU Sodelujoči: pristojna ministrstva, Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij	Št. javnih razpisov	2	2019–2023	Sredstva na letni ravni, zagotovljena v okviru PP 153395
	6.3 Sprejeti ukrepi za kakovostno delo mentorjev prostovoljcev na vseh področjih	Spodbujanje mentorstva prostovoljcev na vseh posameznih področjih	– sofinanciranje zaposlovanja mentorjev in koordinatorjev prostovoljstva za izvajanje kakovostnih programov prostovoljstva – izvedba usposabljanj in letnih strokovnih posvetov za mentorje prostovoljcem – izdelava kriterijev za vrednotenje dela mentorjev in	Nosilec: pristojna ministrstva (MJU, MDDSZ, MIZŠ, MK, MZ, MO, MOP, MZZ, MP, MZ, MKGP, MNZ, MGRT, MZI) Sodelujoči: Zavod za šolstvo, Inštitut za socialno varstvo, Centri za socialno delo, Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij, NVO	Št. zaposlenih mentorjev in koordinatorjev prostovoljstva Delež ministrstev, ki izvajajo oziroma omogočajo usposabljanja za mentorje prostovoljcem Št. izdelanih kriterijev	20 na leto 40 % 2	2018–2023 2023 2019	Sredstva na letni ravni, zagotovljena v okviru PP 153395 3.000,00 za leto 2018 PP 7083 /

NAČRTOVANI CILJI	PRIČAKOVANI REZULTATI	UKREPI	AKTIVNOSTI	NOSILEC/SODELUJOČI	MERILA ZA OCENJEVANJE	CILJNA VREDNOST	ROK	POTREBNA FINANČNA SREDSTVA
			koordinatorjev prostovoljcem v organizacijah s prostovoljskim programom					
	6.4 Sprejeti ukrepi za spodbujanje partnerstev med prostovoljskimi organizacijami in organizacijami s prostovoljskim programom	Spodbujanje sodelovanja med prostovoljskimi organizacijami in javnimi zavodi za zagotavljanje optimalnih storitev uporabnikom	<ul style="list-style-type: none"> – promocija in predstavitev dobrih praks – izdelava priporočila za organiziranje kakovostnega prostovoljstva v vzgojno-izobraževalnih ustanovah 	<p>Nosilec: pristojna ministrstva (MIZŠ, MZ, MDDSZ)</p> <p>Sodelujoči: vzgojno-izobraževalne ustanove, bolnice, Šola za ravnatelje, Zavod RS za šolstvo, Centri za socialno delo, NVO</p>	<p>Št. predstavljenih dobrih praks</p> <p>Št. pripravljenih in posredovanih priporočil</p>	<p>2 na leto</p> <p>1</p>	<p>2018–2023</p> <p>2019</p>	<p>/</p> <p>/</p>
	6.5 Beleženje s prostovoljstvom pridobljenih kompetenc	Vzpostavitev modela s prostovoljstvom pridobljenih kompetenc	<ul style="list-style-type: none"> – oblikovanje modela kompetenc prostovoljcev – predstavitev modela 	<p>Nosilec: MIZŠ</p> <p>Sodelujoči: MDDSZ, MJU, druga pristojna ministrstva, Zavod RS za šolstvo, Zavod RS za zaposlovanje, Center RS za poklicno izobraževanje, Andragoški center Slovenije in NVO</p>	<p>Vzpostavljen model</p> <p>Št. predstavitev</p>	<p>1</p> <p>3</p>	<p>2019</p> <p>2019</p>	<p>/</p> <p>/</p>

Domači:

- Strategija Vlade RS za sodelovanje z nevladnimi organizacijami, Vlada RS, oktober 2003,
- Obseg in viri financiranja nevladnih organizacij (društev, ustanov, zavodov) v obdobju 2010–2015, A. Črnak Meglič, julij 2016.
- Civilna družba v Sloveniji, T. Rakar, T. Deželan, S. Š. Vrbica, Z. Kolarič, A. Črnak Meglič, M. Nagode, avgust 2011.
- Nacionalni sistem integritete v Sloveniji, Ocena in analiza, Društvo Integriteta – Društvo za etičnost javnega delovanja, februar 2012.
- Skupno poročilo o prostovoljstvu v Republiki Sloveniji za leto 2016, Ministrstvo za javno upravo, junij 2017.
- Spremljanje izvajanja programov socialnega varstva, Poročilo o izvajanju programov v letu 2014, Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo, maj 2015.
- Zrcalo prostovoljstva in vloga države pri njegovem razvoju, Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva, avgust 2015.
- Javna uprava 2020, Strategija razvoja javne uprave 2015–2020, Ljubljana 29. 4. 2015.
- Računsko sodišče Republike Slovenije, Pravilnost poslovanja občin v delu, ki se nanaša na dodeljevanje tekočih transferjev, november 2015.
- NVO sektor: DEJSTVA IN ŠTEVILKE:
http://www.cnvos.si/article?path=/podrocja_dela/zagovornistvo/nvo_sektor:_dejstva_in_stevilke.
- Informacija o poslovanju nepridobitnih organizacij – pravnih oseb zasebnega prava v Republiki Sloveniji v letu 2015:
http://www.ajpes.si/Letna_porocila/Informacije/Nepridobitne_organizacije.
- Informacija o poslovanju društev v Republiki Sloveniji v letu 2016:
https://www.ajpes.si/Letna_porocila/Informacije/Drustva.
- Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020:
http://www.mju.gov.si/fileadmin/mju.gov.si/pageuploads/DID/Informacijska_druzba/DSI_2020.pdf.

Tuji:

- Global Civil Society and Volunteering, L. M. Salamon, S. W. Sokolovski, M. A. Haddock, H. S. Tice, Project, Johns Hopkins University, March 2013.
- Commission Discussion Paper – »The Commission and Non-Governmental Organizations: Building a Stronger Partnership« (COM/2000/11 final).
- Fundamental principles on the Status of Non-Governmental Organisations in Europe, Council of Europe, July 2002.
- European Policy Brief: Third Sector Impact, The Third Sector Impact project 2014–2019, January 2016.
- Five Trends Shaping the NGO Sector: <http://www.triplepundit.com/2011/09/ngo-trends-business-strategy/#>.